

## กากับภูเขาทอง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราจะฟังธรรมกันนะ ฟังธรรมไป ธรรมะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด เป็นครั้งเป็นคราวนะ เราเป็นคนโศกดีมาก ผู้ที่สนใจในศาสนาไป สนใจในศาสนา ศาสนธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่มี มานะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราตรัสรู้ธรรม” ตรัสรู้ณะ ตรัสรู้ธรรมะ ธรรมะนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้

ในวิญญูะก็เหมือนกัน นรก สวรรค์ พรหมต่างๆ สิ่งนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม มีอยู่แล้วนะ สิ่งนี้มีอยู่ โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้แล้วเผยแผ่มา คุณะ คุณอย่างสมัยโบราณนะ ตั้งแต่ยุคหิน มนุษย์อยู่กันโดยธรรมชาติ ยุคโลหะ พอยุคโลหะมันเริ่มใช้โลหะ พัฒนาขึ้นมา แล้ว กติยุค เครื่องจักร เครื่องจักรไอน้ำ แล้วก็ยุคตื่นทอง ทอง

“กาเกาะภูเขาทอง” ในศาสนา ธรรมะที่มีอยู่แล้วเป็นแร่ธาตุอันหนึ่ง เหมือนทองคำที่มีอยู่ แล้ว แต่ไม่มีใครสามารถเอาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เวลาตรัสรู้ธรรมเทศน์ขัมมจักขุ เทวดาส่งข่าว ขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่จักรได้เคลื่อนแล้ว ธรรมได้เคลื่อนแล้ว กาฟเทวิลรอย่างนี้มา ตลอดชีวิต ทั้งๆ ที่ทำนะ ทำสมาบัติได้ ทำความสงบของใจได้ แต่ไม่มีธรรมะอย่างนี้

แล้วเราเกิดมา เรามีโชคมาก มีโชควาสนา เกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วพระพุทธรูปศาสนา มันเกี่ยวกับอะไรล่ะ? มันเกี่ยวกับเรื่องของหัวใจใจ ภาชนะที่จะใส่ธรรมคือหัวใจของสัตว์โลก หัวใจของเรามีสุขมีทุกข์อยู่อย่างนี้

เรา ตั้งแต่ชีวิตทั้งชีวิตเลย เราเกิดมาตั้งแต่วัยเด็ก ตั้งแต่โตขึ้นมา ชีวิตของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราว่าเราทุกข์เรายาก เราทุกข์เรายากนะ นี่คือการใช้ดำรงชีวิตในโลก

แต่ถ้าธรรมะล่ะ ธรรมะนั้นมันเป็นสิ่งที่เป็นการแก้ทุกข์ในหัวใจ คำว่า “แก้ทุกข์” เพราะอะไร เพราะทุกข์ในหัวใจ ทุกข์ของใคร ทุกข์ของสัตว์ก็อย่างหนึ่ง สัตว์มันมีกินของมันโดยความสุขของมัน เวลามันอิ่มมันก็เฝ้านอนหมอบอยู่อย่างนั้นนะ มนุษย์เราล่ะ มนุษย์เรารู้จักหากินเสร็จแล้วยังสะสม สิ่งทีสะสมขึ้นมาในเรื่องของเรา พอสะสมขึ้นไป เกิดจากอะไรล่ะ? เกิดจากเราในหัวใจมันปรารถนา มันต้องการหาที่พึ่งของมัน

ถ้าไม่มีศาสนานะ มนุษย์กับสัตว์มันต่างกันตรงไหน?

ศาสนาทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์ เพราะมีศีลธรรม ถ้ามีศีลธรรมขึ้นมา ความสุข ความทุกข์ ทุกข์ของใคร สุขของใคร สุขที่ไหน เราจะมีสุขที่ไหนล่ะ

เราถึงว่าเราโชคดี เกิดมาพบพระพุทธรูปศาสนา คูสิ คนเกิดมาในโลกนี้ ในลัทธิต่างๆ เขาก็นับถือศาสนาของเขา ศาสนาของเขาเนะ เหมือนกับเรา ถ้าเราเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าเรามียามีสิ่งทีจะรักษาไข้เรา สิ่งนั้นทำให้โรคเราหายได้ แต่ถ้าเกิดเขาเจ็บไข้ได้ป่วย เขาว่ายาของเขาถูกต้องของเขา ถูกต้องของเขา แต่มันถูกต้องตามธรรมใหม่

นี่เหมือนกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกสุภัทตะ

“สุภัทตะ เธออย่าถามให้มากไปเลย ในศาสนาไหนไม่มีมรรค ในศาสนานั้นจะไม่มีผล”

มันแก้ทุกข์ไม่ได้หรอก สิ่งทีว่ามันแก้ทุกข์ไม่ได้ เพราะว่าสิ่งนี้มันสะสมไป เพียงแต่ว่าเคลื่อนกันไป เวลาทำความสงบของใจ ฤทธิซีไพรเขาก็มีความสุขของเขาเนะ เขาเหาะเหินเดินฟ้าได้ด้วย แล้วถ้าเป็นโลก เรื่องของโลกตื่นตื่นเรื่องอย่างนี้มาก ถ้าใครมีสิ่งทีแปลกมนุษย์ เราจะชอบมาก เห็นใหม่ เรื่องนี้เรื่องกิเลส

จนขนาดที่ว่า เขาทำเป็นวัตถุได้ สิ่งที่เป็นวัตถุในปัจจุบันนี้ละ เขาทำสิ่งนี้มาหลอกกันได้ ๑๘ มงกุฎเล่นกลได้ดีกว่าพระอีก แล้วเราก็ไปตื่นตื่นกัน เห็นไหม พระเราปฏิบัติแล้วไม่ได้ อย่างเขา ไม่ได้ อย่างเขาเพราะอะไรละ เพราะมันมีศัลใจ มันมีศัลบังคับไว้ละ อวดอุตริมนุสสรธรรม ธรรมที่เหนือมนุษย์มีอยู่ในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ อยู่ที่ใจที่มันเป็นธรรม สิ่งนี้มี

ถ้าไม่มีนะ สิ่งนี้ธรรมนี้เหนือมนุษย์ สิ่งนี้เรื่องของมนุษย์เขาทำสภาวะดำรงชีวิต แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นมา แล้วมันจะเหนือไปกว่านั้นอีก แล้วเวลาครูบาอาจารย์เทศนาว่าการ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ นี้อวดอุตริมนุสสรธรรมใหม่ มันเป็นธรรมผู้ที่มีจริง ผู้ที่มีจริงไม่ได้ อวด มันเป็นความจริงอันนั้น แล้วความจริงอันนั้นเผยแผ่มาจนเป็นการศึกษา

เราเกิดเป็นชาวพุทธ พอเราเกิดเป็นชาวพุทธเราก็มองว่า “กากับภูเขาทอง”

เวลาศาสนา “ภูเขาทอง” ทอง ธรรมและวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นขึ้นมา แล้วให้เป็นประโยชน์กับสัตว์โลก ดูในโบราณประเพณีของเรา จะมีหอไตรนะ ในศาสนาของเรา ในวัดต่างๆ จะมีหอไตร จะป้องกันปลวก หอไตรจะสร้างอยู่กลางสระน้ำ คัมภีร์ไบเบิลเอาไว้ กราบ เอาไว้เคารพกัน ผู้ที่ค้นคว้าคือ “กา”

เราเป็น “กา” แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น “ทองคำ”

แล้วกามันเข้าใจเรื่องของทองคำไหม? มันไม่เข้าใจทองคำ

นี่ก็เหมือนกัน ในการศึกษาธรรมและวินัย อีกา กา ใจเราเป็นกา เพราะมันเกิดมาดำมืด มันถึงได้ทุกข์อยู่ที่นี่ไง แล้วเราก็ไปแสวงหากันทางโลก โลภียธรรม สิ่งที่เป็นธรรมะเป็นโลภียธรรมนะ ถ้าโลภียธรรม มันก็เป็นเรื่องของโลกๆ แล้วคำว่า “โลภียธรรม” คูสิ โลภียธรรม โลกุตตรธรรม สิ่งที่เป็นโลกุตตรธรรมเกิดมาจากไหนละ มันถึงมีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ถ้าเป็นการปริยัติ เราศึกษาธรรมะกันมา แล้วก็ส่งต่อๆ กันมานะ ถ้าไม่มีภิกษุผู้รักษาศาสนาไว้ คูสิ คูหอไตรสิ ใครจะเป็นผู้ดูแลรักษาละ ใครจะทำความสะอาดละ? ก็ภิกษุไง

คราวศาสนาเจริญรุ่งเรือง สมัยโบราณ นาลันทาเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งแรกของโลก นี่มหาวิทยาลัยสงฆ์ สิ่งต่างๆ ไปศึกษาเล่าเรียนที่นั่น ศึกษากันมาก ดึงทรัพย์ากรไปไว้ที่นั่น เวลาเกิดภัยพิบัติขึ้นมาหมดเลย

แต่เวลาออกภาคปฏิบัติเนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนไม้ ตรัสรู้อยู่โคนไม้ ถ้าหัวใจแยกออกไป ผู้ใดรู้จริง ธรรมะ ปริยัติการศึกษาเล่าเรียน ถ้าศึกษาเล่าเรียน ถ้าเป็นอิกานะ คุณิ คุณภูเขาทอง อิกามันจะไปเกาะภูเขาทอง แล้วถ้าอิกามันเป็นจรตนิสัย ถ้าอิกามันรู้ถึงคุณค่าของภูเขาทอง เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เป็นภูเขาทองเป็นที่เคารพบูชาของประชาชน เขามาทำบุญกุศลของเขา มันก็ได้ลาภได้สักการะที่นั่น ถ้ามันได้ลาภสักการะที่นั่น มันเป็นอิกาที่ดี มันรู้จักว่าผลประโยชน์ที่ไหน มันจะไม่จี้รดใจ มันจะไม่จี้รดภูเขาทอง มันจะสงวนรักษาสิ่งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคารพธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาเนะ จะดำรงชีวิตอย่างไร “พุทธประเพณี” ย้อนกลับไปตั้งแต่พระพุทธเจ้าองค์ที่แล้วทำอย่างไร นี่ต้องออกบิณฑบาต เวลาออกบิณฑบาต เทวดามาถวายบาตร ยুবรวมเหลือบาตรใบเดียว แล้วออกบิณฑบาต เห็นไหม สิ่งนี้เป็นธรรมและวินัย

แล้วให้เราบวชมา เราบวชเป็นพระเป็นสงฆ์ แล้วเราใช้ดำรงชีวิต ถ้าเราเป็นพระนะ เข้าออกบิณฑบาต ประเพณีของชาวพุทธจะใส่บาตร การดำรงชีวิตของนักรบ รบกับกิเลสเนะ ถ้าเราดำรงชีวิตของนักรบ ศึกษา นี่อิกา ใจมันยังคำมีดอยู่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ธรรมของเราหรอก ทองคำคือทองคำ ภูเขาทองค่านะ สิ่งที่เป็นทองคำเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เขาเคารพศรัทธา ใครก็เคารพศรัทธา ชาวพุทธเราจะเคารพศรัทธาธรรมและวินัย

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก แล้วเราก็ดำรงชีวิตเหมือนอิกา กามันอยู่ในศาสนา มันอยู่กับภูเขาทอง แล้วมันศึกษา ถ้าเป็นผู้ที่ศึกษาด้วยดีจะจรจรโลงศาสนามาถึงพวกเรา นี่ไง ถ้าจรจรโลงศาสนาด้วยไม่ดี มันจี้รดนะ อิกามันจี้รดภูเขาทอง มันได้ประโยชน์จากภูเขาทอง ได้ประโยชน์จากธรรมวินัย

ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นเจ้าของศาสนา ศาสนาอยู่ที่ไหน ศาสนาอยู่ที่พระไตรปิฎกหรือ อยู่ที่คู่พระไตรปิฎกไหม อยู่ที่คัมภีร์นี้ใช่ไหม ถ้าอยู่ในคัมภีร์นั้น คัมภีร์เราจะพิมพ์เท่าไรก็ได้ จะเอามาขนาดไหนก็ได้ เราจะตั้งไว้ที่ไหนก็ได้ นี่มันมีพร้อมอยู่ตลอดเวลา เพราะโรงพิมพ์มันพิมพ์ได้ เดียวนี้ที่ไหนเขาทำได้ทั้งนั้น แล้วพระไตรปิฎกมีชีวิตไหม พระไตรปิฎกมีความรู้สึกอะไรไหม แต่คนไปศึกษามาต่างหากใช่ไหม แล้วศึกษามาเพื่ออะไรล่ะ? ก็เพื่อจะให้เราเข้าใจเรื่องของธรรมและวินัย แล้วเข้าใจแก้กิเลสได้ไหม

เวลาเราบวชเป็นพระ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาถ้ามีทุกข์มียากมา เวลาหาที่พึ่ง หาที่ร่มเย็น พอเข้าวัดเข้าวาไปมันจะมีความร่มเย็นเป็นสุข จะมีความร่มเย็นในขณะที่ทุกข์มา แต่ขณะที่ทุกข์ มันจางหายไป มันเกิดการเคยชิน เกิดจากการเคยชิน เกิดจากการคุ้นเคย ครูบาอาจารย์ถึงสอนไม่ให้คุ้นเคยกับสิ่งใดใจ จะต้องให้ใหม่ตลอดเวลา เกิดการคุ้นเคย เกิดจากเคยชิน ก็เลสมันออก ตรงนี้

“ฟังจนชินหู ฟุดจนชินปาก แต่กิเลสมันด้าน หัวใจมันด้าน” เห็นไหม อีกา เวลาไปศึกษาธรรมและวินัย ศึกษาไปมันไม่เปลี่ยนแปลงความรู้สึก ขณะที่เราจะเป็นอีกานะ ขณะที่ใจมันมีคบอด ขณะที่เราศึกษา เพราะอีกา ในฝูงหนึ่ง ในสัตว์สังคมสัตว์โลก มีดีและเลวปนกัน ไม่มีสัตว์ฝูงใดดีหมดและเลวหมด

ในหัวใจของเราก็เหมือนกัน อเสวนา จ พาลานํ ปญฺหิตานญจ เสวนา สิ่งที่เป็นพาลไม่คบบมัน ความคิดเกิดจากหัวใจ มันคิดทำลายตัวเอง คิดที่ว่าเอาเปรียบเขา คิดที่จะทำลาย คิดที่จะแสวงหา จะฉกชิงวิ่งราว นี่มันทำลายตัวเองเพราะอะไร เพราะเวลาคิดกิเลสมันคิด ขณะที่กระทำเสร็จแล้ว ทุกข์มันอยู่กับใคร? ทุกข์มันอยู่กับจิตนะ เวลาเราไปติดคุกติดตะรางใครเป็นคนไปติด? ก็เราไปติด แต่คนที่มันคิดจะทำ กิเลส กิเลสมันเกิดดับ มันชั่วคราว

แต่ถ้าเราขยับยังมันได้ คิดว่าเราจะเอาเปรียบเขา เราจะทำลายเขา มันทำลายใคร? มันทำลายใจมันนี่แหละ ทำลายเรานี่แหละ สิ่งที่ทำลายเรา กิเลสมันเกิดอย่างนี้ แล้วมันทำลายเราอย่างนี้ สิ่งที่ทำลายเรามันเป็นผลอะไร ถ้าหัวใจมันศึกษาธรรมและวินัย สิ่งนี้เวลามันเข้าใจขึ้นมา เข้าใจแล้วมันขยับยังใจได้ไหมล่ะ? มันขยับยังใจไม่ได้ เพราะไม่มีปริยัติ ปฏิบัติใจ

ในการประพฤติปฏิบัติ ขณะที่ศึกษาเป็นปริยัตินะ ถ้าเราศึกษาด้วยดี ดูสังคมนะ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาเป็นกานะ กับธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นภูเขาทองนะ ทองทั้งแท่งเลย ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ณะ

คูสิ ทองคำอยู่ในเหมือง เขาต้องสำรวจ เขาต้องแสวงหา เขาถึงจะเอาทองคำเข้ามาใช้ได้ แล้วคนที่เอาทองคำมาใช้ คูสมัยยุคหิน สมัยที่ยังไม่มีโลหะ ทองคำมันก็มีอยู่อย่างนี้ ใครใช้ประโยชน์กับมันล่ะ เพราะไม่มีใครรู้จักมัน แล้วไม่มีใครใช้ประโยชน์ เพราะมนุษย์ยังโง่อยู่ มนุษย์ยังใช้ดำรงชีวิตแบบเหมือนสัตว์ ไม่มีศาสนา ไม่มีสิ่งต่างๆ

แล้ววิวัฒนาการพัฒนามาจนเกิดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา นี่มันเป็นทองคำ ทองคำ เราเห็นเป็นทองคำ เพราะอะไร เราจับต้องได้ แต่ธรรมวินัย ธรรมวินัยมันมีอยู่ที่ไหนล่ะ ธรรมวินัยเวลาจดจารึกมาก็เป็นผู้พระไตรปิฎก ถ้าเป็นผู้พระไตรปิฎกมันเป็นนามธรรม ไปถึงที่เป็นนามธรรม สิ่งที่ถูกขังก็เป็นนามธรรม

คนตายไม่รู้จักทุกข์หรือ เวลาเรามีชีวิตอยู่เราโดนไฟ เราโดนต่างๆ เราก็ร้อน เรามีความกระทบกระทั่งในความสัมผัส มันจะมีทุกข์มาตลอดเลย เวลาศพเอาเข้าไปเผาไฟ มันไม่อุทธรณ์ไม่รู้เรื่องสิ่งต่างๆ เลยเพราะอะไร เพราะจิตมันออกจากร่างไปแล้ว ถ้าจิตออกจากร่างไปแล้ว สิ่งนี้มันเป็นอะไร? มันเป็นวัตถุไฉน

นี่ก็เหมือนกันในพระไตรปิฎกมันเป็นวัตถุ สิ่งเข้าไปศึกษาพระไตรปิฎกก็คือหัวใจ อิก้า ถ้ามันเป็นสิ่งที่ดี จิตใจมันดี เพราะการเกิดและการตาย จิตที่มันวิวัฒนาการของเขามา เขาจะถนอมรักษา อันนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนา ผู้ที่ปฏิบัติ ผู้ที่ศึกษามาแล้วออกประพฤติปฏิบัติก็มี ผู้ที่ศึกษาปริยัติมาแล้วก็ว่าฉันรู้ ความเข้าใจนะ กิเลสมันอำพรางนะ มันหลอกได้ขนาดนั้นนะ หลอกกว่าได้ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว เข้าใจหมด รู้หมด แต่ปลดทุกข์ไม่ได้

เพราะความทุกข์ในหัวใจหลอกกันไม่ได้ ความลับไม่มีในโลกหรือ ความลับไม่มีกับเรา เจ็บไข้ได้ป่วยมันก็ทุกข์ร้อนนะ แล้วเวลาจะตาย เวลาสิ่งที่พลัดพรากมันทุกข์ไปทั้งนั้นล่ะ สิ่งนี้แล้วเอาธรรมะเจือจานไว้ เหมือนกับเราเจ็บไข้ได้ป่วย มันมีแต่ยาแดง ยาแดงคอยทาคอยรักษาไว้เท่านั้น ปริยัติ เพราะความเป็นไป บุญกุศลพาเกิด จิตที่ดี กากที่ใจที่เป็นธรรม ก็หมุนเวียนตายเวียนเกิด

แล้วในศาสนาพุทธเรา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เสวยวิมุตติสุข เสวยวิมุตติสุขนะ สุขแม้แต่มีชีวิตอยู่ก็เสวยวิมุตติสุข แต่ขณะที่เราศึกษาธรรมโดยภาคปริยัตินี้ เราเสวยอะไร เราเสวย เราสร้างบุญญาธิการ เราสร้างธรรมของเรา พยายามสร้าง แต่มันเป็นสัญญา มันเป็นสัญญา สิ่งที่เป็นสัญญา กิเลสมันคอยแทรกตลอดเวลา สิ่งที่ย่อยแทรกตลอดเวลา มันก็จะลึกลงลึกลงไป นี่ปริยัติ

แล้วถ้าปฏิบัติล่ะ เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ อิก้าเหมือนกัน เวลาเราออกประพฤติปฏิบัตินะ ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาบวชกับอุปัชฌาย์ต้อง

ถือนิสัย ถือนิสัยครูบาอาจารย์นะ เวลาอุปัชฌาย์ตายไปแล้ว ในธรรมวินัย ธรรมวินัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ถ้าอุปัชฌาย์เสียชีวิตลง พระไม่มีที่พึ่ง ลึกลงไปก็มี ว่าแหวกก็มี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบัญญัติ ต้องถือนิสัยอุปัชฌาย์ ถ้าอุปัชฌาย์เสียชีวิตให้ถือนิสัยกับอาจารย์ พระองค์ไหนที่เราศรัทธามีความเชื่อ ออกประพฤติปฏิบัติกับอาจารย์ อยู่กับอาจารย์ ถือนิสัย เวลาออกปฏิบัติต้องมีครูมีอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะนะ ถ้าเราไปเจอภูเขาทองคำที่ดี ทองคำนะ ถ้าไปเจอภูเขาทองคำเป็นสิ่งที่ป็นวัตถุ แล้วเป็นมูตรเป็นคุณด้วยนะ แล้วเอาสติฉาบทาไว้ ถ้าเป็นภูเขาทองคำที่ไม่ใช่ภูเขาทองคำ จะพาเราไปไหน อิกาก็เหมือนกัน ถือนิสัย ถ้าได้นิสัยที่ดี

คูลี คูสมัยพุทธกาล พระองค์คูลีมาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต ศึกษากับตักศิลา อาจารย์เป็นผู้สอนวิชา สิ่งที่ออกสอนวิชา แล้วเป็นภูเขาที่ไม่เป็นธรรม ทองคำที่เป็นทองคำไปเป็นตะกั่วไม่ใช่ทองคำแท้ แม้แต่ลูกศิษย์ที่ทำดีกับเรา ที่แรกก็รัก ที่แรกก็เห็นใจ ที่แรกก็จะถ่ายทอดวิชาให้ แต่ขณะที่ลูกศิษย์ด้วยกันเป่าหู พูดยายมเป่าหูอยู่ทุกวัน ทุกวัน คลอนแคลน คิดร้ายกับลูกศิษย์นะ ให้อ้อมมาคน แล้วจะให้วิชาพิเศษ

อิกาก็ไปเกาะที่ภูเขาที่ไม่ดี ภูเขานั้นก็ให้โทษกับเรา แต่ถ้าเวลาออกไปทำลายอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเล็งญาณ พุทธกิจ ๕ ผู้ใดมีอำนาจวาสนาเข้ามาในข่ายแต่แล้วจะอายุสั้น หรือจะมีสิ่งใดให้พลาดไปจากกรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปโปรดคนนั้นก่อนเห็นไหม องค์คูลีมาเข้ามาในข่ายไง ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ไปปรมาณะจะต้องฆ่าแม่ ถ้าฆ่าแม่เป็นอนันตริยกรรม จะเข้าไม่ถึงธรรม ทั้งๆ ที่ว่าสิ่งที่เป็นทองคำแท้ๆ ขณะที่อยู่ใต้วิกฤตอย่างนั้น ยังไปโปรดได้ ยังไปอ้อมมาได้

นี่ก็เหมือนกันออกประพฤติปฏิบัติถือนิสัย ถือนิสัยกับใคร เพราะถือนิสัย การประพฤติปฏิบัติของเรานั้นอยู่ที่ประสบการณ์ของเราจะ ถ้าเรามีประสบการณ์จิตสงบ ครูบาอาจารย์ท่านจะบอก ความสงบจะเป็นอย่างนั้น ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ความเป็นสมาธิจิตมันตั้งมั่น ถ้าจิตตั้งมั่นมีความอบอุ่นในหัวใจไหม ถ้ามีความอบอุ่นในหัวใจ การประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นจากตรงนี้ ถ้ามีความสงบของใจ จิตนี้จะออกวิปัสสนาได้

สิ่งที่วิปัสสนา ถ้ามีครูมีอาจารย์ ทองคำที่จะเป็นประโยชน์กับเรานะ สิ่งที่เป็นอิกาก็ มันจะเป็นสภาวะแบบนั้นตลอดไป แต่เพราะเป็นวัตถุ แต่ในความสุขความทุกข์ในหัวใจของกานั้น นี่ก็

เหมือนกันความสุข ความทุกข์ในใจของเรา วัตถุประสงค์ที่นะ เวลาประพฤติปฏิบัติไปถึงปฏิเวธ สิ่งที่เป็นทองคำ คำว่า “ทองคำ” คือศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ทเวม ภิกขเว สิ่งต่างๆ มัชฌิมาปฏิปทา สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ให้เรา ออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราออกประพฤติปฏิบัติถึงที่สุด “ปฏิเวธ” สิ่งทีปฏิเวธ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปฏิเวธ จิตนี้เป็นทองคำ สิ่งที่เป็นทองคำ จิตเป็นทองคำตรงไหน สิ่งที่เป็นทองคำเพราะวิวัฒนาการของการประพฤติปฏิบัติ

ในสมัยพุทธกาลนะ จิปปาภิกขุญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้าอยู่ ๖ ปี แต่เวลาคืนที่ตั้งจิตอธิษฐาน บุพเพนิวาสานุสติญาณนี้ยังไม่ข้ามรรค จุตูปปาตญาณก็ยังไม่ข้ามรรค เพราะเป็นอดีตอนาคต อาสวักขยญาณ จิปปาภิกขุญาหมายถึงผู้ที่รู้เร็วตรัสรู้เร็ว ทำได้ ในสมัยพุทธกาลก็มีเวลาพึ่งเทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก็มี สิ่งทีขณะที่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ สิ่งทีพ้นถึงวิมุตติแล้ว สิ่งนี้หลุดออกจากร่าง สอุปาทิเสสนิพพาน คือพระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่ อนุปาติเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่สิ้นชีวิตไป แล้วธาตุขันธ์ละ

อีกทีเหมือนกัน สิ่งทีเกาคือร่างกาย หัวใจมันดำมืด สิ่งทีเป็นวัตถุ ร่างกายมันจะเป็นสภาวะแบบนั้น แต่หัวใจมันวิวัฒนาการได้นะ การกระทำของมัน มันเปลี่ยนแปลงตรงนี้ใจ ธรรมและวินัยถ้ามันเข้าไปถึงใจ ใจเราสัมผัสสภาวะแบบนี้ ถ้าสัมผัสสภาวะแบบนี้ ใจของเราเปลี่ยนแปลง สิ่งทีว่าเรายึดสิ่งข้างนอก สิ่งทีเป็นธรรม เป็นภูเขาทองคำก็จะเป็นสภาวะแบบนั้น แต่ภูเขาทองคำของใคร ภูเขาทองคำ ทองเก็กก็มี ทองฉาบก็มี เป็นมูตร เป็นคูดอยู่ในนั้นก็มี แต่ทาสีทองไว้ก็มี สิ่งนี้มันต้องย้อนกลับมาทีเรา อยู่ที่อำนาจวาสนานะ

สายบุญสายกรรม สายบุญสายกรรมของสัตว์โลก สิ่งทีเป็นคุณธรรมเราเห็นเป็นบาปอกุศล สิ่งทีเป็นบาปอกุศลกลับไปเห็นเป็นธรรมนะ เวลากิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรามันเห็นผิดไป อำนาจวาสนาอยู่ตรงนี้ ถ้าอำนาจวาสนาของเราอยู่ตรงนี้ เราพยายามประพฤติปฏิบัติของเรา เราพยายามประพฤติปฏิบัติเพราะเราเป็นผู้ทีมีโอกาสมาก



เราเกิดมาพบพุทธศาสนา แล้วเราเชื่อ เราเชื่อนะ ถ้าคนเขาไม่เชื่อ ไม่เชื่อ เห็นไหม ทำไป แล้วสูญเปล่า สิ่งต่างๆ เป็นวิทยาศาสตร์ ต้องคำนวณได้ ต้องศึกษาได้ แต่เขาไม่ได้คิดถึงความสุข ความทุกข์เลย เขาไม่ได้คิดถึงหัวใจของเขาเลย เขาไม่เห็นสภาวะแบบนั้น อย่างนี้มันสายบุญสายกรรมของเขา สายบุญสายกรรมคือว่าเขาสร้างกรรมมาอย่างนั้น ความคิดจะเป็นอย่างนั้น

ถ้าวันไหนทุกข์เข้าไป ทุกข์เข้ามาสัมผัสใจ ใจเกิดทุกข์ขึ้นมา เวลาสิ่งที่พลัดพรากจากเรา มันจะสะท้อนหัวใจ ถ้าสะท้อนหัวใจ ถ้าได้คิด สิ่งที่ได้คิดมันจะกลับเห็นคุณค่า คุณค่าของค่าของ น้ำใจนะ วัตถุโลกนี้ไม่มีความหมายเลย สิ่งในโลกนี้มันพึ่งพาอาศัยกันได้ มันเจือจางกันได้ เพียงแต่ ว่ากิเลสมันปิดกั้นไว้ กิเลสมันปิดกั้นไว้ถึงศักดิ์ศรี ถึงความเป็นไปของเรา เราจะไม่ยอมจำนนกับใคร มันจะคิดแต่ว่าเอาเปรียบเขา

แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ว่าเป็นไปทางธรรม สิ่งนี้มันเจือจางกันได้ สิ่งนี้มันแก้ไขได้ ความแก้ไขของโลกมันแก้ไขกันไปได้ แต่เรื่องจริงๆ คือเรื่องหัวใจนี่สิ ถ้าเรื่องหัวใจเป็นนามธรรม สิ่งนี้ถ้าเราแก้ไขกลับมาได้เห็นความเป็นจริงของร่างกายนี้ ของจิตใจนี้ มันจะพัฒนาการในการประพฤติปฏิบัติใจ ถ้ามีการประพฤติปฏิบัติ มีศรัทธา มีความเชื่อ ถ้าเชื่อ ถึงว่า เรามีโอกาส ถ้าเรามีโอกาส มันทำได้ คุณ คุณอย่างวัตถุ เขาต้องนับคำนวณได้ มันถึงจะเป็นจำนวนมาก หรือจำนวนน้อย

แต่เรื่องของหัวใจละ เอาอะไรไปคำนวณมัน เอาอะไรไปวัด วัดใจเอาอะไรวัด สิ่งนี้ไม่มีมาตรวัด เพราะเจโตวิมุตติก็มี ปัญญาวิมุตติก็มี ผู้ที่ทำความสงบของใจเข้ามาขนาดไหน แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ดิตรงนั้นก็มี แต่ผู้ที่ทำความสงบของใจ เจริญแล้วเสื่อมก็มี สิ่งอย่างนี้มันเป็นเรื่องของจรตนิสัย

นี่ไง ถ้ามีทองคำมีภูเขาให้เราพึ่งอาศัย ในการประพฤติปฏิบัติ เวลาเราออกรบ คุณ ขณะที่ทหารเขาออกรบ เขายังต้องขอกำลังสนับสนุนนะ รบในการภาคผสม เขาจะมีการคุ้มกันทางต่างๆ นี่ก็เหมือนกัน เป็นกา เราเป็นอีกาคำไปหมดเลย ไปเกาะที่ภูเขาทองคำ เกาะที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ว่าฉันเป็นทองคำไปด้วย เวลาบินออกไปจากภูเขานะ กาคำเมี่ยมเลย เพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรมชาติของเขาอย่างนั้น สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลก ถ้าโลกคิดกันอย่างนั้น มันจะทำสิ่งใดๆ ไม่ได้เลย

แล้วถ้าคิดเข้ามาถึงความรู้สึกละ นี่ในการประพฤติปฏิบัติอยู่ตรงนี้ไง เอาจิตเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่มีจิต เพราะอะไร เพราะศาสนา สิ่งที่เป็นธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าออกมาเป็นวัตถุเป็นภาคปริยัติ นี่มันเป็นเรื่องที่เป็นวัตถุนะ เป็นวัตถุคือตำรา คือแผนที่ คือเครื่องดำเนิน คือการชี้แนะ ชรรณและวินัยถ้าเป็นปริยัติ เราศึกษามาเพื่อเป็นแนวทาง ต้องมีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ แล้วถ้าปริยัติเราจะต้องศึกษาจนใคร่ครวญทั้งหมด ก็เหมือนเราจะดำรงชีวิตสิ่งใด เราจะทำอะไร เราต้องไปศึกษาไปใคร่ครวญ กว่าที่จะจบเรื่องขบวนการอาชีพหนึ่งๆ เราจะรู้ทุกอาชีพไปมันจะเสียเวลาเราไหม

ในภาคปฏิบัติของเรา เวลาบวชกับอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ต้องให้กรรมฐาน ๕ ถ้ากรรมฐาน ๕ แล้วเราจับกรรมฐาน เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ตรงนี้แหละ ตรงนี้ถ้าจับได้เพราะอะไรเพราะถ้าเราจับได้ตรงนี้ คนเรามันเริ่มต้น สิ่งที่มีมันกระทบกระทั่งกัน สิ่งที่มีมันมีปัญหาหากันก็ตรงนี้ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เวลาอยู่คนเดียวก็ว่าเหว่ ต้องอยู่กันเป็นสัตว์สังคมเพื่อพึ่งพาอาศัยกัน เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติต้องศีลสมาธิจิตพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้ไปแบบนอแรด ให้ไปแบบหนึ่งเดียว เพราะเวลาออกไปหนึ่งเดียว มันจะเกิดความวิตกกังวล กิเลสมันจะออกมามหาศาลเลย

แต่เราคิดทางโลกนะ ออกไปคนเดียวเอาเปรียบ ออกไปคนเดียวเห็นแก่ตัว ถ้าอยู่กันเป็นสัตว์สังคม ความคิดใดๆ ก็แล้วแต่ มันจะลงร่องของกิเลสทั้งหมดเลย กิเลสมันจะทำให้สัตว์โลกอยู่ในอำนาจของมัน นี่พญามาร มารเป็นอย่างนี้ มารมันจะทำให้สัตว์ทุกตัวอยู่ในอำนาจของมาร เวลาเราออกประพฤติปฏิบัติ ไปแบบนอแรด ถ้าไปแบบนอแรดมันจะเห็นความเป็นไปของจิต จิตจะเริ่มวิตกวิจารณ์ ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เราจะออกธุดงค์ไปเพื่อค้นหาเรา

ถ้าค้นหาเรา จิตมันจะเริ่มแสดงตัวของมัน เรื่องของความคิดทั้งหมด ถ้ามีสติสัมปชัญญะแล้วมีการใคร่ครวญความรู้สึกของเรา ถ้าจิตมันพัฒนาการอย่างนี้ ถ้าเป็นวัตถุ เป็นอิกา มันจะคำตลอดไป แต่แม้แต่อิกามันก็ยังมีคุณธรรมของเขา บางตัวมันจะมีคุณธรรมของเขา เขาจะรักษากณอมสมบัติของเขา รักษาผู้มีบุญมีคุณของเขา บางตัวจะทำลาย บางตัวจะแก่งแย่งกัน นี่ถ้าจิตมันพัฒนาการมาอย่างนี้ มันจะเริ่มความสงบของใจเข้ามา มันจะเห็นประโยชน์มากนะ

เวลาผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต จะกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจด้วยหัวใจนะ เพราะการประพฤติปฏิบัติมันเป็นความลึกลับ จิตนี้ลึกลับมาก สิ่งต่างๆ เราว่าสมบัติข้างนอกเราว่าเป็นการทุกข์ยาก เป็นการหามาถือถือ วิชาการต่างๆ ที่ศึกษามาแล้ว สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ว่าสมัยใหม่ เป็นวิชาการที่ว่ามันน่าตื่นตื่นมาก

มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งนั้นเลย เพราะมันสืบต่อได้ มันสื่อสารได้ มันใคร่ครวญได้

เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่ากรรมมา ๔๕ พรรษา สื่อสารทั้งนั้นเลย แล้วถ้าผู้ที่ฟังมาทั้งหมด เป็นภาคปริยัติ โปฐิละ โปฐิละ ไบลานเปล่าๆ ฟังมาทั้งหมดแล้วตั้งสอนได้ ฟังมาแล้วตั้งสอนคนอื่นได้ด้วย ลูกศิษย์ ๕๐๐ แต่ไบลานเปล่า

นี่ก็เหมือนกัน ทางโลกสื่อสารได้ สื่อสารได้แล้วมันแก้กิเลสได้ไหม นี่เหมือนกันปริยัติศึกษามาเพื่อเป็นแนวทาง ถ้าศึกษามาก เป็นสิ่งที่ว่ามันเป็นแนวทาง แล้วกลัวออกจากแนวทางนะ เราขับรถขับเรือ คนชำนาญป่า คนเดินป่าชำนาญป่า เขาจะไปทางของเขา ถ้าเราวางแผนทีนะ นับอยู่นั่นละ ก้าวขาไม่ออกเลย คนชำนาญป่า เขาไปของเขาโดยประสบการณ์ของเขา เขาไปของเขาได้

จิตก็เหมือนกัน ถ้าเริ่มทำความสงบของใจเข้ามา คนจะมีความสงบมากสงบน้อยขนาดไหน สงบได้เร็ว หรือมีบาทฐานขนาดไหน แม้แต่เริ่มต้นปฏิบัตินะ เวลาปฏิบัติก็ต้องเริ่มต้นตั้งแต่นิเวศธรรมเป็นกิเลสที่มันกั้นขัดขวางจิต ขัดขวางจิตให้เป็นสมาธิ แล้วเราจะไปศึกษา กิเลสเรามีมันเป็นนิเวศน์ จะผิดอย่างนั้น วิตกวิจารณ์ไปหมดเลย กลัวผิดกลัวพลาดนะ

แต่ถ้าอิกามันอยู่กับภูเขาทอง มันถือนิสัยแล้วมันฟังธรรมนะ เพราะธรรมนี้เป็นภาคปฏิบัติ เวลาธรรมของครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการออกมาจากใจ ใจนี้แหละเหมือนกับผู้ที่ชำนาญป่า เดินป่า เห็นป่า ผ่านวิกฤติมา ทางสั้น ทางชัน ทางอย่างไร สภาวะแบบใด จิตก็เหมือนกัน เริ่มต้นเราจะเข้าป่า เราก็อึดกังวล เข้าป่าละ เข้าป่าไปเพื่อจะค้นคว้าหากิเลสนะ สิ่งทีกิเลสมันซ่อนอยู่ในป่านี้ ตัดมันออกให้หมดเลย แล้วสิ่งที่ป่ายังสมบูรณ์บริบูรณ์อยู่

ธรรมและวินัยนี้สมบูรณ์บริบูรณ์ ในภาคปริยัติธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บริบูรณ์มาก แต่เพราะเราไม่เข้าใจ แล้วเราไปยึด เราจะยึดป่าทั้งป่าเป็นของเราเลย ป่ามันเป็นธรรมชาติ มันอยู่ของเขาอย่างนั้น เราอาศัย เราเกิดมาในวัฏฏะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตมันหมุนเวียนตายเวียนเกิดสภาวะแบบนั้น แล้วมันเห็นต่างไหมละ

เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์เราถึงเห็นป่าละ ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราอยู่ในน้ำอยู่ชายทะเลเหมือนสมัยโบราณเขาอยู่ในน้ำ มันก็ไม่เห็นป่าอยู่วันยังค่ำละ นี่ก็เหมือนกัน เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เราถึงได้พบพระพุทธศาสนา แล้วศาสนาสอนเข้ามาที่นี้ จิตใจมันถึงจะเริ่มเห็นภพ ภาวสวะคือภพ คือสถานที่ที่จิตมันจะเข้าไปทำลายกิเลส นี่งานมันเกิดตรงนี้

ถ้างานมันเกิดตรงนี้ เราจะชำระภาวสวะคืออกพของเรา ป่าแล้วมารที่มันซุกซ่อนอยู่ในป่า มันทำให้เราวิตกวิจารณ์ ทำให้เราทำความสงบของใจไม่ได้ นี่นิเวศธรรม ศึกษามาก ศึกษาเรื่องของป่า เรื่องของสัตว์ในป่า ศึกษาสิ่งที่เป็นสัตว์พืชสัตว์ต่างๆ วิตกกังวลไปหมดเลย

แต่ถ้าเรายังไม่เจอมัน ถ้าในป่า งูจงอาง สิ่งที่เป็นสัตว์พืชสัตว์ต่างๆ เราไม่เห็นเขา โดยธรรมชาติของสัตว์มันก็กลัวคน มันจะไม่เข้ามาใกล้เราหรอก เว้นไว้แต่ผู้ที่มีกรรม ผู้ที่มีกรรมมันประสบกันเข้า นั่นก็กรรมให้ผล นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราวิตกกังวลไปหมดเลย เราไม่สามารถจะขยับการเข้าป่าของเราไปได้เลย เราจะประพฤติปฏิบัติจากที่ไหน

แล้วเราก็มารู้ว่าเราศึกษาเราเข้าใจ เข้าใจตามเป็นโลกีย์ปัญญา เพราะเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าเป็นการประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจาก เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ที่เราฟังจากอุปัชฌาย์มา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นถึงนิสัย ถึงจริตของสัตว์โลก การบวชถึงต้องบอกกรรมฐาน

แล้วถ้าบอกกรรมฐานนะ อย่างเรา คฤติ อนาคตนิมิตกเศรษฐีได้ฟังว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดแล้วนี่มันยังสะเทือนหัวใจ ถ้าคนสร้างบุญญาธิการมานะ สิ่งใดที่มันสะเทือนใจ มันสะเทือนใจมาก การสะเทือนใจเหมือนคนเปลอ คนไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย มันจะเคลิบเคลิ้มไปอย่างนั้น ถ้ามีคนเตือนสติ จะเข้าถึงหาผลประโยชน์ ถ้าเข้าหาผลประโยชน์ มันจะเข้าหาผลประโยชน์ของเรา

จิตที่มันพัฒนาการแล้วนะ มันจะพัฒนาการของมันนะ ถ้าจิตไม่ได้พัฒนาการ ดูทางโลกสิ เวลาปฏิเวธ เวลาสมัยพุทธกาล ภิกษุจะไปถามธรรมะกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขณะที่ไป จิตกำลังใช้ปัญญาเป็นอัตโนมัติ ไปถึงกุฏิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝนตก น้ำเป็นต่อมหยดลงมากกระทบน้ำจากพื้น เป็นต่อมเป็นฟองแล้วแตกออกไป แตกออกไป เห็นใหม่ สิ่งกระทบขณะนี้ จิตที่สมบูรณ์ นี่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเดี๋ยวนั้นเลย

เราไปเที่ยวกัน เราไปเที่ยวน้ำตกที่ใหญ่ที่สุดในโลก น้ำตกที่สูงที่สุดในโลก น้ำตกที่สวยงามที่สุดในโลก ไปเห็นมาหมดเลย ไปเห็นนะ น้ำแม่แต่หยดเดียวกระทบลงเป็นต่อมเป็นฟอง ผู้ที่มีปัญญายังทำลายกิเลสได้ ยังสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เราไปเห็นน้ำตกมหาศาลเลย สิ่งต่างๆ อย่างนี้เราไปเห็นเป็นโลก เห็นเป็นสิ่งที่มีความสวยงาม เห็นว่าเป็นการพักผ่อน เห็นว่าครั้งหนึ่งในชีวิต

เราได้มาเห็นสภาวะแบบนั้น สิ่งนี้มันเห็นขึ้นมามันก็เป็นการมโนโลก มันเป็นสัญญาอารมณ์หมุนไปกับโลก

จิตที่มันพัฒนาหรือไม่พัฒนามันต่างกันตรงนี้ ต่างกันก็เห็นเหมือนกัน จิตที่ติ่มองแล้วมันสะท้อนใจ มันย้อนกลับมาเรา ทำให้เราตั้งต้นการประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตที่เป็นโลกเห็นสภาวะสิ่งใดมันก็จะไปโลกๆ อย่างนั้น ถ้าสิ่งที่เป็นโลกมันก็เป็นการสะสม การสร้างปัญหาให้กับตัวเอง จิตนี้สร้างปัญหานะ

ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด บทสรุปของชีวิตคือต้องตาย ตายแน่นอน คนเกิดมาตายทั้งหมดเลย แต่ตายแล้วก็ต้องเกิด เว้นไว้แต่พระอนาคามีที่ไปเกิดบนพรหมกับพระอรหันต์เท่านั้น

ถ้าคนเราเกิดมาต้องตายทั้งหมด แล้วคนตายทั้งหมดต้องเกิดทั้งหมด พระอรหันต์จะเกิดได้อย่างไร พระอรหันต์ไม่มีเชื้อขันธ์ในดวงใจ ถ้าเราทำลายเชื้อตรงนี้หมด นี้ธรรมเกิดอย่างนี้ ธรรมที่เป็นทองนะ เรามีโอกาสนะ ขณะที่ทองคำ ธรรมเป็นทองคำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอโก รัมโม ธรรมเป็นเอก ธรรมเป็นหนึ่ง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม สิ่งนี้ถ้าใจเรามีคบอดมันก็เป็นกา ถ้ากานะ มันเป็นความมีคบอดของใจ กามันคำที่ขุ่น สิ่งที่ยขุ่นมันคำ แต่เวลาถ้าอีกกามันตาย เนื้อของมันมันก็เหมือนเนื้อทั่วๆ ไป แต่ความรู้สึกคือใจ ถ้าใจมันเป็นอีกกานะ ใจมันคำเพราะกิเลสมันมีคบอด ถ้าคนใจมีคบอด คนใจโดนขันธ์ใส มันไม่เปิดโอกาสให้กับตัวเอง ไม่เปิดโอกาสนะ

ถ้าคนจะเปิดโอกาสให้กับตัวเอง มันจะต้องหัวใจต้องพัฒนา ถ้าหัวใจพัฒนานะ สิ่งใดที่มันเบียดเบียนเรา สิ่งใดที่มันเบียดเบียนใจ กิเลสเวลามันเกิด มันเหยียบหัวใจเราจมอยู่ใต้ฟ้าเท้าของกิเลสนะ แล้วกิเลสใสให้เราทำความชั่ว แล้วสิ่งที่เป็นความชั่ว สิ่งที่เกิดขึ้นจากผลของความชั่ว ใครเป็นคนรับ มีกิเลสที่ไหนมันไปรับผล มันคือจิตใจใหม่

จิตของเราเป็นผู้รับผล จิตของเราเวลาไปเกิดสถานะต่างๆ เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ผลของความดี เกิดในนรกอเวจีผลของความชั่ว จิตนี้เป็นผู้รับผล แล้วใครเป็นคนทำให้มันทำละ ก็กิเลสมันทำ กิเลสมันทำ เพราะกิเลสมันมีกำลังเหนือกว่าใจ นี้ใจมีคบอด ถ้าใจสว่างขึ้นมา ละ ใจสว่างขึ้นมา จะทุกข์จนเสียใจ ในการประพฤติปฏิบัติถ้ามีการฝืนความรู้สึกนั่นคือฝืนกิเลส กิเลสในหัวใจของเรา ถ้าเราได้ฝืนมันนะ

แต่เวลาเป็นทางปริยัติ ถ้าอะไรเป็นความเด็ดเดี่ยว อะไรเป็นความรุนแรง สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเลย สิ่งนั้นเป็นกิเลสทั้งหมด เขาไม่รู้หรือว่ามีมรรคเป็นอย่างไร “มรรค” มรรคคือการเอาชนะตนเอง การฝึกและการตั้งสติ สิ่งที่เป็นสติ พอมีสติขึ้นมา การคิดการคำนวณต่างๆ มันก็เป็นคุณธรรมขึ้นมาถ้ามีสตินะ เพราะถ้าขาดสติกิเลสมันถึงมีช่องไปของมัน ถ้าขาดสติเปิดช่องให้กิเลสมันได้ออกหาเหยื่อนะ มันไปโดยความรุนแรงมากเลย เพราะกิเลสมันส่งเสริมกัน มันสืบต่อกัน

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ เกิดแสนยาก การตั้งสติก็ยาก การประพฤติปฏิบัติก็ยาก แล้วพอการทำ ความประพฤติปฏิบัติก็ยาก เขาถึงไม่ทำกัน เขาถึงเห็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเหมือนกับคนทำลายตัวเอง ทำร้ายตัวเองนะ เพราะอะไร เพราะทำไมไปอดนอน ทำไมไปผอมอาหาร แต่ไม่มีใครมีดวงตาเห็นว่ามันคือการทำร้ายกิเลส นั่นคือการยับยั้งมันก่อน

ถ้ามันมีวิปัสสนาญาณขึ้นมา นั่นคือการจะชำระ สิ่งที่เป็นการชำระ ชำระความรู้สึก ชำระกิเลสความเชื่อใจอันนี้ขึ้นมา ถ้าชำระสิ่งนี้ขึ้นมาใจมันพัฒนาขึ้นมา จะเข้าใจผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตนะ

ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเรา เราเป็นกา เราไปเกาะครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าครูบาอาจารย์ของเราเป็นโสดาบันก็เป็นภูเขาทองคำที่ปิดด้วยทอง ถ้าเป็นสกิทาคามีทองคำหนาขึ้น ทองคำมันคงขึ้น ถ้าเป็นอนาคามีนะเกือบเป็นทองคำทั้งหมด แต่มันมีเหล็กส่วนประกอบยึดไว้ ถ้าเป็นอรหันต์ขึ้นมาจบสิ้นขบวนการ จิตนั้นเป็นทองคำทั้งหมดเลย

ถ้าจิตนั้นเป็นทองคำ นี้ “พ่อแม่ครูอาจารย์” เลี้ยงหัวใจของเรา เพราะถ้าเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดจะสามารถสื่อธรรมะให้เราเข้าใจได้ทั้งหมด แต่ถ้าเป็นภูเขาทองคำที่ปิดไว้ด้วยทองคำทองคำก็สื่อได้แค่นั้น ใจ สื่อได้แค่นั้น ความเป็นไป แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่พึ่งอาศัย

อยู่ที่อำนาจวาสนานะ แล้วสิ่งอย่างนี้มันอยู่ที่ไหนล่ะ สิ่งอย่างนี้มันเกิดจาก...ธรรมเกิดมาจากไหน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ สิ่งที่เทศน์ธรรมจักๆ มาจากไหน? ก็มาจากหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเราคิดนะ เวลาเราทุกข์ เวลาเราคิด เราวางโครงการ เราแสวงหาผลประโยชน์ มันมาจากไหน ถ้าเราไม่คิด ไม่มีมโนกรรมมันไม่มีวิจิตรกรรม ไม่มีกายกรรม ไม่มีการกระทำสิ่งใดๆ เลย

แล้วถ้าเกิดความคิดอย่างนี้ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกมาจากไหน? ก็ออกมาจากใจดวงที่เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม สิ่งที่เป็นความสะอาด สิ่งที่เป็นสะอาดวิมุติสุข เป็นวิมุติ ถ้าจิตพ้นออกไปจากภวาสวะ จากสถานที่ตั้ง พ้นออกไปจากตำแหน่งที่มารมัน คั่นคว้าได้

มารนี่นะถ้ายังมีจุด มีสถานที่ให้เขาคั่นคว้าได้ เขาจะควบคุมทั้งหมด แล้วถ้าเวลาเราทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายสิ่งที่เป็นหัวใจของเราทั้งหมด นี่มันไม่มีที่ตั้ง มารจะหาได้ที่ไหน แต่เวลามารหาไม่ได้ พ้นจาก “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” คือการดำริ คือการเริ่มต้น คือการเสวยอารมณ์ สิ่งที่เสวยอารมณ์นี้พ้นออกไปจากการดำริ การความคิดมโนกรรมไม่มี แต่ขณะที่เสวยอารมณ์ออกมา

เพราะจิตที่เป็นทองคำทั้งหมด เวลาจะสมมุติออกมาต้องเสวยอารมณ์ สิ่งนี้มันเป็นสติอัตโนมัติ ถ้าเป็นสติอัตโนมัติ การเทศนาว่าการ การสั่งสอน การต่างๆ มันถึงออกมาด้วยความบริสุทธิ์ สิ่งที่ออกมาด้วยความบริสุทธิ์ สิ่งนี้ภูเขาอย่างนี้จะเป็นประโยชน์กับเรามาก แล้วถ้าเราไปเกาะภูเขาอย่างนี้ เราวิวัฒนาการใจของเรา เราจะเห็นคุณค่า

คุณค่า สิ่งที่เป็นคุณค่านะ ธรรมและวินัย สิ่งที่เราศึกษามันจะมีสิ่งต่างๆ โต้แย้ง เราเชื่อมั่น เราเป็นชาวพุทธ อยู่ที่อานาจาสนา คนเชื่อมั่น คนมีความจริงจัง จะเข้าถึงธรรมด้วยความรอบคอบ จะไม่ทำให้เนิ่นช้า จะไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง แต่ถ้าคนเราสร้างสมบุญญานุการ สายบุญ สายกรรม ได้เจอ คุณูปการพระเทวทัต บวชอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแท้ๆ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ทองทั้งแท่ง ภูเขาทองคำที่เป็นที่พึ่งอาศัยของสัตว์โลกเลย ทำไมพระเทวทัตยังได้ทำลายขนาดนั้น

ในสมัยพุทธกาลนะ ฉัพพัคคีย์ภิกษุ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัยก็แล้วแต่ ฉัพพัคคีย์จะโต้แย้ง ฉัพพัคคีย์จะหาช่องทางออก ออกไปไหน? ออกไปกินเหยื่อ ออกไปเอาลาภสักการะ นี้อยู่กับภูเขาทองคำ กากที่มันเกาะภูเขาทองคำมันก็ยังไม่เข้าใจว่าสิ่งที่มันอาศัย ได้อยู่ ได้กิน ได้ดำรงชีวิตเกิดจากอะไร เกิดจากสถานที่อย่างนั้น นั่นสิ่งที่เป็นเปลือกเป็นโลกๆ นะ

แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าไปละ เวลาผู้ที่ภิกษุบวชเมื่อผู้เฒ่า เวลาออกบวชแล้ว จะไปเข้าขอกรรมฐานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยากจะเข้าป่านะ ผู้ที่เข้าไป เวลาไปภาวนาขึ้นไป

โดนผีหลอก โดนผีกลั่นแกล้ง กลับมาหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้กลับไป ให้แผ่เมตตา ให้ทำจิตให้มีหลักมีเกณฑ์เป็นที่ตั้ง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมีความเมตตา จะพยายามรู้สัตว์จันสัตว์ สิ่งที่อยู่สัตว์จันสัตว์ออกมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นทองคำทั้งหมด นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ เรามีโอกาส เรามีอำนาจวาสนา เราถึงว่า เราเกิดมาชาตินี้มีอำนาจวาสนามาก เพราะเราเห็นคุณค่าของหัวใจ ถ้าคุณค่าของหัวใจนะ มันจะออกประพฤติปฏิบัติ เพราะสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติมันแสวงหามาจากผู้อื่นไม่ได้ มันจะต้องแสวงหามาจากเราเอง เพราะเราต้องควบคุมใจของเราเอง

ทางโลกเขาจะ เขาจะทำธุรกิจกัน เขามีโครงการ เขาไปหาหุ้นหยา้มได้ทั้งนั้น แต่ขณะที่เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันก็เหมือนหุ้นหยา้ม เพราะมันเป็นวิธีการ มันเป็นวิธีการเครื่องดำเนิน แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติมันจะย้อนกลับมาที่เรา ย้อนกลับมาที่ใจ ใจมันเปลี่ยนแปลงได้ ใจมันเป็นทองคำได้ เราเกิดขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาปรินิพพานไปยังต้องเผาศพเลย สิ่งนี้อาไว้ในโลก เพราะเกิดมาด้วยกระแสนบุญ ด้วยอำนาจของบุญ อำนาจของบุญกุศล ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่เกิดเป็นมนุษย์ ถ้าเกิดเป็นสัตว์ สิ่งที่เกิดเป็นสัตว์ก็เกิดเหมือนกัน สิ่งที่เกิดเป็นสัตว์ แต่เขาไม่มีโอกาสเหมือนเรา

เรามีโอกาสแล้วนะ เราถึงต้องย้อนกลับมา ย้อนกลับมาว่า เรามีอำนาจวาสนา เพราะถ้าเป็นกาแล้วเจตธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นวิวัฒนาการที่มันจะเพิ่มมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา แล้วเราเจอในปัจจุบันนี้ แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติด้วย

จากปริยัติ จากปฏิบัติ จากเป็นปฏิเวธ ถ้าเป็นปฏิเวธนะ ผู้ที่ทำความสงบของใจมันก็ได้ ความร่มเย็นเป็นสุข พออยู่พอกินนะ จิตของเรามันพุ่งชาน มันมีแต่สารพิษ มันเอาแต่สิ่งต่างๆ มาทำลายตัวมันเอง เพราะมันเป็นเรื่องของกิเลส แต่เราไม่เข้าใจ

แม้แต่การประพฤติปฏิบัติ มันวิตกวิจารณ์ คาคาการณ์ไปข้างหน้า คาคาการณ์ไปเรื่องของธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาประพฤติปฏิบัติไปจิตสงบ จิตมันปล่อยวางเข้ามา ก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ถ้าสิ่งนี้เป็นธรรม มันตกอยู่ใต้กฎของอนิจจังนะ



อนิจจัง เห็นไหม “สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

จิตสงบขนาดไหน สว่างขนาดไหน สงบขนาดไหน สัพเพ ธมมา อนตฺตา สภาวะธรรมอย่างนี้มันเป็นอนัตตา มันต้องแปรสภาพแน่นอน แล้วเราไปคาด ไปหมาย ไปยึด เพราะไปยึด ปฏิบัติปฏิบัติมาแล้ว จิตสงบแล้ว สิ่งนี้เป็นธรรม พยายามจะหน่วงไว้ เป็นไปไม่ได้ เพราะสัพเพ ธมมา อนตฺตา มันเป็นอนัตตา มันแปรสภาพตลอด ถ้าแปรสภาพอย่างนี้มันต้องพลัดพรากจากเราแน่นอน เวลาพลัดพรากไปแล้วก็ทุกข์ เวลาพลัดพรากออกไปก็เสียใจ เสียใจเพราะอะไร เพราะกิเลสมันหลอกเรานะ

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...ใช่ ภูเขาแน่นอน เป็นธรรมแน่นอน แต่ขณะที่เกิดกับเรา มันยังเป็นเรื่องระหว่างการก้าวเดิน ระหว่างพัฒนาการของมัน ถ้าจิตสงบแล้วมีครูบาอาจารย์แนะนำให้ออกวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนา สิ่งนี้วิปัสสนา คือพยายามวิวัฒนาการของจิตให้มันเปลี่ยนแปลง ทองคำคือทองคำนะ สิ่งที่สสารเป็นสสาร มันจะเป็นของมันอย่างนั้น ถ้าโดนความร้อน โดนเคมีต่างๆ มันจะเปลี่ยนไปตามสสารเคมีอย่างนั้น มันก็มีของมันอยู่อย่างนั้นใช่ไหม

แต่นี้เรื่องของใจนะ ถ้าเรื่องของใจมันเปลี่ยนแปลงได้ มันเปลี่ยนแปลงได้ โดยวิปัสสนาไปกาย เวทนา จิต ธรรม สถานที่ สิ่งทีสถานที่สิ่งทีควรแก่การงาน ถ้าควรแก่การงานปัญญามันใคร่ครวญ มันแยกแยะ มันให้เห็นสัจจะความจริง สิ่งทีรองรับกิเลสใจ

เวลามารมันอยู่ในสถานที่ตั้งใจไหม มารมันอยู่ที่ภวาสวะ มันอยู่ที่ภพ ถ้ามีที่ตั้ง มีที่ควบคุมได้ มีที่นัดพบต่างๆ มันจะสิ่งทีตรงนั้น มันจะไปเริ่มต้นออกมาเป็นมาร เป็นบาปอกุศลก็ได้ เป็นมรรค เป็นธรรมก็ได้ สิ่งทีเป็นธรรม ขณะที่เป็นธรรม ถ้าเราวิวัฒนาการของเรา เราพยายามเปลี่ยนแปลงให้มันเป็นธรรม

สิ่งทีเราเปลี่ยนแปลงให้เป็นธรรม จากสัมมาสมาธิ ถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา มันเป็นมรรคญาณ สิ่งทีเป็นมรรคญาณมันเกิดมาจากไหน? เกิดมาจากการกระทำของเรา เกิดมาจากการตั้งสติ เกิดมาจากเราฝึกกิเลส เกิดจากการเราตั้งใจ เราต่อสู้ งานการพ้นจากทุกข์นะ มันเป็นงานการกระทำอันยิ่งใหญ่ของเราเนาะ งานของโลก เศรษฐี มหาเศรษฐี จักรพรรดิ เขาหาของเขาได้ขนาดไหน เขาก็ต้องทิ้งสมบัติไว้กับโลกนะ ยาก ขอลานเวลาเขาตายไป เขาก็ทิ้งสมบัติของเขาไว้กับโลก สิ่งทีเราแสวงหามา มันเป็นสิ่งทีแสวงหามาเพื่อโลก แล้วการประพฤติปฏิบัติเราทุกข์ยากไหม

ถ้าไม่ทุกข์ยากนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันจะมีประสบการณ์อย่างนี้ ประสบการณ์เอาชีวิตเข้าแลก ชีวิตเข้าแลกนะ เพราะอะไร เพราะเวลากิเลสมันขึ้นมา กิเลสมันจะให้เรายอมจำนนกับมัน มันจะเอาเรื่องของความตาย สิ่งที่ว่าความตาย เราจะมีความเข้มแข็งขนาดไหน เราจะมีควมวิริยอุตสาหะขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าพูดถึงความตายมันต้องสะดุด ต้องสะดุดใจนะ ถ้าสะดุดใจ ลึกๆ ของหัวใจมันก็กลัว ก็ไม่ยากพลัดพราก

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเวลาจิตใจเป็นทองคำขึ้นมาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นมาถึงถนอมรักษาสิ่งนี้ เพราะมันเห็นการตัดทอนนะ ระยะทาง ถ้าเราได้ก้าวเดินไป ระยะทางสั้นเข้า แล้วเราสามารถเข้าถึงจุดหมายปลายทางได้ คือสามารถก้าวถึงการไม่เกิดได้ มันพยายามจะรักษาโอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติเข้าไป จะเปลี่ยนแปลงภูเขาของเรา เปลี่ยนแปลงสิ่งที่มันมีความสะสม สิ่งที่เป็นเป็นวัตถุ ที่ไม่ใช่ทองคำในภูเขานี้ให้มันเป็นทองคำขึ้นมาให้ได้ สิ่งนี้มันจะสงวนรักษาใจ คนที่ประพฤติปฏิบัติไป ยิ่งสงวน โอกาส ยิ่งพยายามแสวงหา จนอยู่กับหมู่คณะไม่ได้

เริ่มต้นประพฤติปฏิบัติไปแบบนอแเรด มันจะวิตกกังวล มันจะเกิดนิวัตรธรรม เกิดการไขว่คว้า เกิดการโต้เถียงในหัวใจ แต่ขณะที่เราประพฤติปฏิบัติจนจิตใจเป็นธรรมขึ้นมา ขณะที่อยู่กับหมู่คณะมันเป็นภาวะ มันเป็นความรกรงรัง มันต้องทำข้อวัตร มันต้องทำด้วยกันเพราะเป็น ๒ คนขึ้นไป ภิกษุออกประพฤติปฏิบัติไปด้วยกัน มันจะสมานกันด้วยทิว ความเห็นถูกเสมอกัน ความคิดเสมอกัน ข้อวัตรปฏิบัติ ออกบิณฑบาต ออกต่างๆ มันต้องมีการดำรงชีวิต สิ่งนี้เป็นภาวะถึงจะต้องไปแบบนอแเรด

ขณะที่เป็นไปออกไปแบบนอแเรดมันมีความกลัว

ขณะที่ธรรมเกิดขึ้นมาในหัวใจ มันอยากไปแบบนอแเรด

เพราะมันอยากแสวงหาโอกาสของตัวเอง

ขณะที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่น่าวิตกมันหมุ่นปัญญามันเกิดขึ้น เวลาเราทำด้วยความทุกข์ ความยาก ทำสิ่งใดมันก็จะไม่เกิดประโยชน์กับเรา ทุกข์ยากต้องเหมือนไม้ค้ำ ไม้ค้ำกว่าจะจุดไฟติด จะต้องทำให้แห้ง จะต้องหาวิธีการจุดไฟให้ได้ สติ ปัญญา งานชอบ เพียรชอบ งานชอบนะ งานชอบคืองานภายใน มือหรือเท้าเดินจงกรมจะเคลื่อนไหวไป เราจะทำสิ่งใดอยู่ นี่เป็นงานจาก

ภายนอก ถ้ามีสติจากหัวใจนะ มันจะเห็นการเคลื่อนไป การเคลื่อนไปสติจะพร้อม ผิวหนึ่งส่วนใด จะกระทบกับสิ่งใด สติรับรู้หมดเลย นี่งานชอบ

งานชอบจากภายนอก แล้วงานชอบจากภายใน ปัญญามันเกิดนะ ถ้างานชอบจากภายใน มันเริ่มใช้วิปัสสนาญาณ วิปัสสนาญาณ ถ้าเป็นสมาธิมันเป็นอนิจจัง มันจะเสื่อม แต่ถ้าเป็นปัญญา โดยสมาธิหนุนหลัง มีสมาธินะ ถ้ามีสมาธิหนุนหลังมันจะเป็นมรรค ถ้าไม่มีสมาธิหนุนหลัง ปัญญาที่โลกเขาใช้กัน ผู้บริหารผู้จัดการเขาวางโครงการ เขาวางเป้าหมาย เขาทำประสบความสำเร็จของเขา นั่นเป็นโลกียปัญญา เป็นสมาธิ มันต้องมีสมาธิงานถึงจะประสบความสำเร็จได้ แต่สมาธิอย่างนั้นก็เป็นสมาธิแบบโลก

คูสิ คูอย่างทางฤทธิชีไพร เขาทำสมาบัติได้ นี่โลกียฌาน ความเป็นสมาธิโลก ถ้าเป็นสมาธิธรรมละ ถ้าสมาธิธรรม มีสติ เป็นสัมมา ถ้ามีสัมมาปัญญาอย่างนี้มันเกิด ถ้าปัญญาอย่างนี้ วิปัสสนาอย่างนี้ มันเกิดขึ้นมา มันจะไปชำระ สิ่งที่ไม่ชำระ ชำระสิ่งที่เป็นตัวกลัว สิ่งที่เป็นสารพิษ สิ่งต่างๆ ในภูเขานั้นให้มันเบาบางลง “ภวาสวะ ภพ” ถ้ามันยังเป็นกิเลสอยู่ มันมีภพ มันมีสถานที่มีมันมีเชื้อ มันมีสิ่งต่างๆ

ถ้าเป็นทองคำทั้งหมด เราวิปัสสนาเข้าไปจนละเอียดเข้าไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ถ้ามันเป็นทองคำทั้งหมด มันจะไม่มีสถานที่ มันเป็นทอง ทองคำนี้เป็นสมมุติ แต่ธรรมวินัยเวลาความรู้สึกของอันนี้มันเป็นวิมุตติได้ สิ่งที่วิมุตติอยู่ที่ไหนละ

สิ่งที่เป็นวิมุตตินะ เวลาจิตมันมีดับอด สิ่งนี้มันเป็นความมีดับอดของกิเลส ขณะที่มันเป็นวิมุตตินะ เห็นไหม ที่ไหนมืด เปิดไฟมันก็สว่างขึ้นมา ถ้าสว่างขึ้นมามันก็มีปัญญารู้แจ้งเห็นจริงไปทั้งหมดเลย สิ่งที่อยู่แจ้งเห็นจริงเกิดจากใคร?

เกิดจากความมีดับอดอันนั้น เพราะใครเป็นคนมีดับอด มีดับอดคืออวิชชา คือจิตของเราเอง จิตของเราเองโดนอวิชชาปกคลุมอยู่มันก็ดับอด เหมือนกับสิ่งที่แสงสว่างมีสิ่งใดบังอยู่ สิ่งที่ยังอยู่คืออวิชชานะ แล้วเราทำความสว่างกระจ่างแจ้งเกิดขึ้นมาจากใจ ความสว่างกระจ่างแจ้งเกิดขึ้นมาจากปัญญา เพราะปัญญามันใคร่ครวญ ใคร่ครวญรู้ไปตลอด

แต่ถ้ามันเป็นภูเขาที่มันมีส่วนผสม สิ่งที่ยังอยู่ กิเลสมันบังอยู่ แล้วอ้างอิง อ้างอิงธรรม อ้างอิงอย่างนี้มันเป็นสิ่งที่ไม่รู้แจ้ง ถ้าไม่รู้แจ้งการสื่อสาร การตอบปัญหา การเป็นพ่อแม่ครู

อาจารย์ การชักนำมันจะติดขัด มันจะติดขัดมันจะรู้ไปหมด เพราะเราเข้าใจ เราเวลาปฏิบัติไป เหมือนกับคนว่ายน้ำเป็นนะ กระโดดลงน้ำเมื่อไรมันก็ต้องว่ายน้ำได้ ถ้าเราว่ายน้ำไม่เป็น เราโดน ผลักตกน้ำ เราจะตะเกียกตะกายเข้าหาฝั่ง เพราะเราว่ายน้ำไม่เป็น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันเป็นธรรม ถ้าเจอสภาวะต่างๆ มันจะเหมือนคนว่ายน้ำเป็น มันจะ เข้าใจ มันจะทำให้ตลอดเวลา มันเป็นอัตโนมัติ มันเป็นสัจจะความจริงเดี๋ยวนั้น สิ่งที่เป็นสัจจะ ความจริง ไม่ต้องอ้างอิงสิ่งใดๆ เลย ถ้ามเมื่อไรตอบได้เดี๋ยวนั้น จะมีความเข้าใจหมด อยู่ที่ไหนก็ได้ เพราะมันเป็นสัจจะความจริงในหัวใจของเรา

แต่ถ้ามันเป็นความลังเลสงสัย มันไม่เข้าใจ มันต้องเป็นไป มันต้องอ้าง ต้องพยายามค้นคว้า สิ่งนี้มันจะช้า เหมือนข้อมูลของเราในหัวใจ จะต้องค้นไปที่ตำรา นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของเรา ถ้าเป็นธรรมของเรา มันเป็นปัจจุบันของเราตลอดไป มันจะ ไปเอามาจากไหน ในเมื่อมันเป็นความรู้ลึก

คูลี คูลี เวลาออกมาเป็นอัตโนมัติ เสวยอารมณ์ มโนวิญญาณปิ นิพพิณฑติ มโนสมุพสุเสปิ นิพพิณฑติ ความเบื่อหน่าย สิ่งทีเบื่อหน่าย ความเบื่อหน่ายเพราะเป็นกิเลส สิ่งที่เป็นกิเลสเป็น อวิชชา เราถึงเบื่อหน่ายมัน เราถึงใช้ปัญญาเข้าไปใคร่ครวญมัน เข้าไปชำระความเบื่อหน่าย ความ เป็นความทุกข์ เป็นสถานที่ตั้งที่จิตมันรับรู้สิ่งนั้น

เวลามันสะอาดหมดแล้ว มันไม่มีความเบื่อหน่าย ถ้ามีความเบื่อหน่าย สิ่งทีมันเป็นเชื้ออยู่ อย่างนั้น มันจะพ้นไปได้อย่างไร มันไม่ใช่เบื่อหน่าย เวลาจิต สอุปาทิเสสนิพพาน ผู้ที่จิตเป็น ทองคำพยับพาดำย สิ่งทีพยับพาดำยเพราะรู้ รู้ว่าสภาวะความจริงเป็นแบบนี้ สภาวะความจริง ไม่ตื่นเต้นไปกับสภาวะแบบนี้เลย เพราะสิ่งนี้ เพราะเราเกิดมา แล้วเราได้ประพฤติปฏิบัติ เวลา กิเลสมันขาดออกไปจากใจนะ ขิปปาภิญญาทีเดียวถึงพระอรหันต์เลย

แต่ถ้าเราเปลี่ยนแปลง เราพัฒนาการไปกิเลสจะขาดไป เป็นโสดาบัน ปิณฑุเขาด้วยทองคำ แล้ววิวัฒนาการขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป ทองคำจะมันคงขึ้น หนาขึ้น ดีขึ้น จนถึงที่สุด ถ้าถึง ที่สุดวิวัฒนาการอันนี้พอพ้นออกไปมันจะเห็นการเปลี่ยนแปลง แล้วมันจะอยู่กับความสุขอันนี้ ตลอดไป จิตนี้เป็นสุขนะ จิตนี้เป็นสุขเพราะอะไร เพราะเรื่องของโลก เรื่องของวัตถุ

เรื่องของโลกธรรม ๘ สรรเสริญ นินทา นี่เรื่องของโลกๆ เพราะอะไร เพราะสรรเสริญ นินทาไม่ต้องเราทำหรอก ใครก็ทำได้ การปล่อยข่าว การทำลายกัน ทุกคนมันทำได้หมดละ แล้วเราไปตื่นตื่นอะไรกับเขา คนชื้อดี ถ้าตัวเองไม่ได้ทำดีเลย เราก็รู้ที่เราชื้อดี แต่เราไม่ทำเป็นความดีขึ้นมา เราก็รู้

ถ้าเราชื้อไม่ดี เราชื้อสิ่งต่างๆ เราชื้อชั่วร้าย แต่เราไม่ได้ทำสิ่งความชั่วร้ายเลย โลกเขาจะตั้งชื่อให้เราไง โลกเขาจะทำชื่อให้ แล้วเขาพยายามจะทำกระแสนั้นมาอย่างนั้น แล้วเราจะไปตกใจตื่นตื่นอะไรไปกับเขา นี่ถ้าไม่ตื่นตื่นตกใจไปกับเขา มันจะมีความทุกข์ไหม?

จิตนี้ไม่ทุกข์กับเขาเลย

แต่ขณะที่เป็นภูเขาทองคำ แล้วมีอีกา มีสิ่งต่างๆ เข้ามาเกาะนะ ขณะที่แสดงออก ต้องให้จิตมันพัฒนาการ ไม่เหมือนกับอาจารย์ขององคฺลิมมาล ทำลายลูกศิษย์ไง เพราะหัวใจนั้นมันไม่มีคุณค่า แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเทศนาว่าการ เขาไม่ใช่ลูกศิษย์เลย แต่เขามีอำนาจาสนาจากบารมีธรรม บารมีธรรมเข้ามาช่วยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่บารมีธรรม จิตดวงนั้นเข้าช่วยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

การเทศนาว่าการเพื่อพัฒนาการจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นพัฒนาการขึ้นมา เวลาองคฺลิมมาลเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ขณะที่ออกบิณฑบาต ขณะที่ไป ประชาชน เพราะสร้างกรรมไว้มาก สร้างกรรมขณะที่เป็นมหาโจร ได้ฆ่าคน คนเขาตกใจ นี่โลกธรรม ๘ สิ่งที่เขาตตินินทา นี่เรื่องของโลก ชับใส่ไล่ส่งนะ เพราะอะไร เพราะกลัว ทั้งๆ ที่จิตใจไม่ได้คิดทำลาย แต่เพราะความกลัวของใจ ใจกลัว โคนเอาหินขว้าง สิ่งต่างๆ ขว้าง

องคฺลิมมาลไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปถามว่า “สิ่งที่กระทบข้างนอก...” เพราะใจเป็นทองคำแล้วนะ “สิ่งที่กระทบข้างนอกทำไมเป็นอย่างนี้ล่ะ?”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เวลาเธอทำลายเขาทั้งชีวิตนะ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องภายนอก” เพราะขณะที่พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือน จิตพร้อมตลอด เวลาไปเจอคนเขาตกใจ “เธอจึงมีความสุขเถิด” ให้แต่ปรารถนาให้เขามีความสุข

ถ้าหัวใจของเราเป็นทองคำแล้วนะ ปรารถนาให้มีความสุข แล้วยังย้อนกลับมาด้วย ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทศนาว่าการ แล้วได้ทำอนัตตริยกรรมไป มันจะตกนรกอเวจีได้ขนาดไหน

ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราหยุดแล้ว เธอยังไม่หยุด เธอจะทำการมอยู่อย่างนั้น”

“หยุด หยุดอะไร?”

“หยุดหัวใจ”

ขณะที่หยุดหัวใจ วางดาบลง ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการต่อไปจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา นี่หยุด หยุดอย่างไร หยุดการกระทำที่จะต้องไปเกิดในนรกอเวจี หยุดในการกระทำที่จะไปเกิดอีก ถ้าจิตยังเกิดอีก มันจะต้องไปเสวยทุกข์อีก สิ่งสภาวะแบบนี้ องค์คุณได้สภาวะแบบนี้ สิ่งแบบนี้เพราะอะไร เพราะมีทองคำมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีธรรมและวินัยให้เราก้าวเดิน แล้วเราเจอไหม

ในปัจจุบันนี้ธรรมและวินัยก็มีอยู่ให้เราศึกษา ในการศึกษานะ ศึกษาในภาคปริยัติ เราก็ถนอม เราก็รักษา เพราะสิ่งนี้เป็นแผนที่เครื่องดำเนิน คุณ คุณเวลาเขามีลายแทงกัน สิ่งที่เป็นลายแทงเป็นพินัยกรรม เขาจะถนอมรักษามาก เพราะพินัยกรรมนี้เปิดออกมาจะมีสมบัติ แล้วพินัยกรรมอันนั้นถ้าเป็นทองคำแท้ๆ นะ พินัยกรรมเปิดออกมาจะมีสมบัติทั้งนั้นเลย ถ้าพินัยกรรมออกมา เห็นไหม สิ่งที่ทองคำที่เขาสร้างสมเป็นหนี้เป็นสินมา เราต้องแบกรับภาระใช้หนี้ใช้สินเขาอีก ถ้าในพินัยกรรมนั้นไม่มีสมบัติเลยก็ยกเลิกกันไป นี่มันเป็นของว่างเปล่า

แต่ถ้าเราเกิดมา มีอำนาจวาสนา เราจะพบครูอาจารย์ของเรา สิ่งที่มีครูอาจารย์ของเราจะแก้ความลึกลับสงสัยของเรา จะแก้การประพฤติปฏิบัติของเรา เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการนะ สิ่งใดเป็นประสบการณ์ของท่าน ถ้าเราไม่มีสายบุญสายกรรม เราฟังแล้วไม่สะท้อนใจเรานะ เราประพฤติปฏิบัติเกิดปัญหา เราต้องใช้ปัญญาของเรา เราต้องใช้ประสบการณ์ของเรา

เหมือนกับเราเข้าไปในป่า เดินป่าแล้วหลงป่า กว่าจะหาทางออกได้อยู่ที่เขาวนปัญญาว่าเราจะออกจากป่านั้นได้อย่างไร แต่ถ้ามีครูมีอาจารย์นะ เห็นต้นไม้ไหม ต้นยางที่ต้นอยู่ข้างหน้านั้นนะ

เดินเข้าหาต้นยางต้นนั้น ถ้าเดินเข้าไปหาต้นยางต้นนั้น เลี้ยวซ้ายออกไป ทางซ้ายออกไปมันจะออกไปเป็นชายป่าไป นี่มันเป็นสิ่งที่ถ้าเรามีสายบุญสายกรรมนะ มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะมันจะไม่เสียเวลาเราไง เราจะไม่ต้องไปวนอยู่ในป่า วนแล้ววนเล่า วนอยู่ในป่าจนตายอยู่คาป่าก็มีเพราะเราออกจากป่าไม่ได้

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเรา

๑. เราไม่ต้องเสียเวลา

๒. เป็นสิ่งที่ว่าเราจะเดินเข้าหาต้นยางนั้น แล้วเราจะออกจากป่านั้นไปได้

สิ่งนี้เกิดมีไหม ถ้าเกิดมีกับเรา ธรรมและวินัยก็มีอยู่แล้ว สิ่งที่เป็นครูอาจารย์ชี้แนะก็มีอยู่แล้ว แล้วเราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เรามีอำนาจวาสนาไหม คนที่มีอำนาจวาสนานั้นต้องภูมิใจในตัวเอง ในการประพฤติปฏิบัติของเรามันถึงจะมีความอบอุ่นใจ

เวลาประพฤติปฏิบัติไปเหมือนกับคนที่ออกทำธุรกิจใหม่ๆ นะ ออกไปเราจะไม่รู้เลยว่าอะไรเป็นอะไร แล้วเราจะไปเผชิญสิ่งใดเราก็ไม่เข้าใจ นี่มันก็ว่าห้วนนะ แต่ถ้ามีครูมีอาจารย์ เราออกไปทำธุรกิจ เราออกไปแสวงหาสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับเรา เรามีครูบาอาจารย์อยู่เบื้องหลังนะ มันมีความอบอุ่น มันมีความมุมานะ การกระทำของมันจะเกิดขึ้นมาได้ นี่การเลี้ยงใจ

การเลี้ยงของร่างกาย โลกเขา สวัสดิการของรัฐบาลเขาดูแลได้ เขารักษาได้ จะมากจะน้อยอยู่ที่เวรที่กรรม โลกเขาพยายามต้องเสมอภาค ต้องพยายามดูแลกัน

แต่เวรกรรมนั้น ของนั้นเรามีสิทธิ แต่ไม่มาถึงเราหรอก เพราะเวรกรรมมันไหลให้ออกไปทางอื่นได้ทั้งนั้นละ สิ่งที่ไหลออกไปทางอื่น นี่เวรกรรมไง เราถึงบอกเวลาประพฤติปฏิบัติ เราไม่เชื่อ เวรกรรมมาจากไหน เขียนเสียให้วักแล้ว เวรกรรมไม่มีหรอก ทุกคนมีใครยาวสาวได้สาวเอานั่นละ สร้างเวรสร้างกรรม

ธรรมะของเรา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในศาสนาเรา ให้เสียสละให้กับผู้ที่ทุกข์ยาก นี่การเสียสละออก เขาได้ใช้ประโยชน์จากของๆ เรา เรามีความร่วมเย็นเป็นสุข เราจะขึ้นบาน ถ้าใจเป็นธรรมนะ แต่ถ้าใจมันเป็นกิเลสนะ ใครได้ของเราไป ใครใช้ของเราไป มันจะเจ็บแค้น มันจะต้องการทำลายเขา จะต้องทำให้มากกว่านั้น สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของกิเลส

ถ้ามีสภาวะแบบนี้ มันจะย้อนกลับมาถึงอำนาจวาสนา มันจะย้อนกลับมาถึงการทำของเรา ถ้ามีการกระทำของเราขึ้นมาอย่างนี้ พระโพธิสัตว์เป็นผู้ที่เสียสละมาตลอดเลย เวลาไปค้นคว้าขึ้นมา มันถึงไปเห็นแร่ธาตุ

ธรรมที่มีอยู่แล้ว ตรัสรู้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ตั้งสอนเราขึ้นมา แล้วสิ่งนี้มันจะไม่อยู่ตลอดไปนะ เพราะจิตของคนมันต่ำ ศาสนาเสื่อม เสื่อมตรงนี้ เสื่อมตรงคนที่ไม่เชื่อ เสื่อมตรงคนที่ทำไปไม่ถึงเป้าหมายก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม ธรรมที่กล่าวคู่ ธรรมที่กล่าวคู่กันเองในสังคมที่เชื่อถือกันเอง มันไม่เป็นความจริงหรือ

ถ้ามีครูมีอาจารย์อยู่ มีทองคำแท้อยู่ มันเทียบเคียงได้ ทองคำแท่งกับสิ่งที่ทองคำผสมมันเทียบเคียงได้ หรือทองคำแท่งเปรียบกับหินนี้มันต่างกันเลย หินไม่ใช่ทองคำ ความเห็นของโลกโลกคือหิน โลกคือสิ่งที่เป็นประโยชน์ มันมีมากมายไป ก้อนหินต่างๆ มีอยู่เกลื่อนกลาดไปหมดเลย แล้วก็ว่าสภาวะแบบนั้นเป็นธรรม เป็นธรรม เป็นไปได้อย่างไร แต่ถ้าเป็นทองคำนะ เขาเก็บในเซฟ ในตู้ ในของเขานะ เขาสงวนรักษาเพราะมันมีคุณค่า

นี่ก็เหมือนกันธรรมแท้ๆ มันอยู่ในหัวใจ แล้วมันจะออกสื่อความหมายออกมาได้อย่างไร สิ่งที่เป็นนามธรรมจะออกสื่อมาได้อย่างไร ออกสื่อได้ขณะที่เทศนาว่าการณ์นี้ สิ่งทีเทศนาว่า การออกมา นั้นจะออกมาจากใจ ถ้ามันออกมาจากใจมันสะท้อนหัวใจ

ถ้าออกมาจากใจ จากใจดวงหนึ่งให้กับใจดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนั้นเป็นธรรมแล้ว มันสะท้อนกิเลสแน่นอน เพราะมันจะขัดกับกิเลสตลอดไป ธรรมะนี้จะขัดกับกิเลส

แต่ถ้าเป็นกิเลสกับกิเลสมันเข้ากันนะ มันจะพากันไปออกตกทะเลไปเลย สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลกๆ นะ ถ้าสิ่งที่เป็นธรรมมันสะท้อนกิเลส เพราะกิเลสกลัวธรรม ถ้าธรรมเกิดขึ้นมาจากใจ เช่นสติเกิดขึ้นมา มันก็เป็นธรรมแล้ว

สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญา เวลาพระเมตตาคุณกรุณาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนั้นมันมีอยู่จากข้างนอก ข้างนอกคือชื่อ ขณะที่เกิดขึ้นมาจากใจของเรา มันจะเป็นธรรมของเรา ถ้าเป็นธรรมของเรา มันก็เข้าไปทำลายกิเลสเรา เข้าไปเบียดเบียนกิเลสของเรา ถ้ามันเบียดเบียนกิเลสของเรา



“ภพ ภาวสวะ” ภพเป็นสถานที่ตั้ง ทำลายกันไปเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป สิ่งนี้ธรรมจากข้างนอกนะ สิ่งที่เป็นข้างนอกเป็นวัตถุ วัตถุที่เครื่องเปรียบเทียบ ขณะที่เป็นความรู้สึก มันเป็นความจริงของเรา เป็นความจริงนะ วัตถุไปกับเราไม่ได้นะ เวลาตาย เวลาคนตาย สมบัติพัสถานเอาไว้เป็นของโลก จิตนี้ต้องไปตามบุญตามกรรม สิ่งที่เกิดนี้ไปตามบุญตามกรรม

กรรมคืออะไร? กรรมคือการกระทำ แล้วถ้าจิตที่ทำความดี มันก็เกิดดี กรรมทำชั่วมันก็เกิดชั่ว แล้วคนเรามีดีและชั่วในหัวใจนั้น ขณะที่ออกไปเสวยอารมณ์อะไรก่อน มันก็ไปสภาวะอย่างนั้น แล้วถ้าจิตมันไม่มี จิตมันไม่มี มันจะเสวยอะไรละ ในเมื่อไม่มีกรรมดีไม่มีกรรมชั่ว

เพราะการกระทำอย่างนี้ การประพฤติปฏิบัติของเราถึงที่สุดแห่งธรรมแล้วมันไม่มีสถานที่มันไม่มีดีและชั่ว สิ่งที่ไม่ดีและชั่ว แต่ดำรงชีวิตอยู่นี้เพราะมันผลของการเกิดแล้ว เพราะเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดของธรรม มันเสวยวิมุตติสุข แล้วขณะที่ตายมันไม่มีดีและชั่ว มันถึงไม่มีสถานที่จะให้ไปเกิดใจ

ขณะที่ตาย คนตาย เกิดมาต้องตายทั้งหมด แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องปรินิพพาน ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแล้วก็ต้องตาย แต่การตายแบบอาจหาญรื่นเริง เพราะการตายครั้งนี้มันเป็นการตายที่ต้องสละภาระ ภาระที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ แล้วมีหัวใจด้วย แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติจนหัวใจหลุดออกไป พันออกไปจากกิเลส ธาตุ ๔ ขันธ ๕ เป็นภาระ เป็นภรา หนว ปรณุกุขนุชา ที่เป็นภาระอยู่นี้ จะสละทิ้งในชาตินี้

แล้วจิตมันก็วิมุตติไม่มีเศษส่วน มันจะไม่มีสถานที่จะทำให้กิเลสให้อีกามันเกาะอีก เพราะอีกามันเกาะแล้วมันขบถ่ายกับภูเขานั้น ภูเขาคือร่างกาย คือคุณธรรม คือชื่อเสียงคุณธรรมของครูบาอาจารย์ อีกามันเกาะ แล้วมันขบถ่าย มันทำลาย ถ้าอีกามันวิวัฒนาการเป็นธรรมด้วยกันทั้งหมด มันจะเชิดชูครูบาอาจารย์

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถึงคุณธรรมจะกราบธรรมแต่ละชั้นแต่ละตอนเข้ามา กราบธรรมนะ กราบธรรม กราบธรรมจากข้างนอกมันก็จะสะท้อนหัวใจ เพราะหัวใจเป็นธรรมด้วยกัน

ถ้าหัวใจเป็นธรรม การแสดงออกจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นเป็นวิมุตติสุข เป็นทองคำทั้งหมด มันออกมาจากใจดวงนั้น ถึงว่าเวลาตายแล้วจะไม่เกิดอีก ใจดวงนี้จะไม่ต้องเกิดอีกแล้ว ใจดวงนี้เป็นวิมุตติสุข เป็นสิ่งที่เป็นทองคำทั้งแท่ง

“ทองคำทั้งแท่ง” จากใจที่มีคบอด ใจที่เป็นอีกา แล้ววิวัฒนาการของมันเปลี่ยนเป็นทองคำทั้งแท่ง กากับทองคำมันเปลี่ยนแปลงได้ มันทำได้ แล้วเรามีโอกาสทำได้ เราถึงว่าเรามีโชคลาก โชคลากเพราะเราเกิดมาแล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนาแล้วมีความสนใจ มีความสนใจนะ คนเกิดมาในศาสนาเป็นอีกา อยู่กับศาสนาก็เป็นอีกาอย่างนั้น ไปจนตาย เพราะเขาไม่สนใจ อยู่เป็นแค่เป็นชาวพุทธเท่านั้น

แต่ขณะที่สนใจคือออกประพฤติปฏิบัติ แล้วประพฤติปฏิบัติจากปริยัติ ปฏิบัติ ถ้าเป็นปฏิเวธ แต่ละขั้นแต่ละตอน ปฏิเวธคือทองคำส่วนบุคคล ทองคำของใจดวงนั้น มันวิวัฒนาการของมันขึ้นมา แล้วมันก็จะเป็นธรรมของมัน เอวัง